

Huisvljt Begijnhofmuseum

In de *Statuten en Gebruiken van het Begijnhof te Turnhout* lezen we in het tweede hoofdstuk "Over den proeftijd, die de professie voorafgaat. §1. - De aanvaarding. 9. - Men zal niemand aannemen, tenzij met het gegrond vooruitzicht dat zij later door haren arbeid en hare inkomsten in al de levensnoodwendigheden zal kunnen voorzien." Het grote verschil tussen een begijn op een begijnhof en een non in een klooster was dat een begijn geen gelofte van armoede aflegde. Gevolg: ze moest werken voor haar eigen kost en haar eigen onderdak. Voor een begijn van rijke afkomst vormde dat geen probleem, een arme moest aan de slag.

Werkzaamheden

Waar de begijnen in andere steden ook de stad in trokken om zieken te verzorgen, voerden de Turnhoutse begijnen hun werkzaamheden voornamelijk binnen de muren van het hof uit. Ze gaven onderwijs aan kinderen, hadden kantscholen, wasten het kerkelijk linnen, bakten hosties en maakten handwerk en devotionalia voor zichzelf en voor verkoop.

Dit handwerk was erg divers en is alomtegenwoordig in het Begijnhofmuseum. In elke ruimte vindt u wel een glazen stolp met daarin zelf geknutselde bloemen, een wassen heiligenbeeldje, een rozenkrans of een handgemaakt "schilderijtje" waarin meestal een heiligenprentje geplakt is. Een echte topper is het canivet in de Grootjufferskamer. Deze afbeelding van "De aanbidding der herders" van Lucas Vorsterman naar Peter Paul Rubens lijkt omzoomd door kantwerk, maar het is een minutieus uitgeknipte tekening!

Biddende zuster

Het meest schattige handwerk vindt u in de Beggakamer, goed verscholen tussen de boekhouding en de werktuigen van de hostiebakkerij. Schattig omdat het in eerste instantie lijkt op een door een kind gemaakt poppenhuisje. De details vertellen ons echter zoveel meer.

Het kamertje van de zuster is een gewone kubus in karton waarvan de voor- en bovenzijde vervangen werden door een glazen wand zodat u binnen kan kijken. Op de achterwand is een getekende deur geplakt en een raam uitgesneden waarin glas is gestoken. In de kamer bevindt zich een opgemaakt bed (let op het kruis op het laken), twee stoelen, een mandje met wol en garen, een wijwatervaatje en een popje met Paternoster, dat geknield aan een tafeltje met een boek zit.

Tegen de drie wanden zijn enkele religieuze prenten bevestigd, zogenaamde schilderijen. Aan de linkerwand hangen een doornenkroon, de maagd Maria; rechts Sint-Alphonse van Liguori, Jezus aan het kruis, opnieuw de maagd; achteraan de kroning van Maria enzovoort. In het boek leest de zuster *Règles et Constitution, Chapitre 111, De l'amour de Dieu*.

Vermoedelijk behoort de biddende zuster tot de Redemptoristinnen of Rode Nonnen. Deze orde werd gesticht door Sint-Alphonse van Liguori (1696-1787). Hij wordt ook geciteerd in het derde hoofdstuk van de *Statuten en Gebruiken* van de begijnen over de deugden. "80. - Voornamelijk moeten zij zedig zijn in hunne oogslagen, wel indachtig wat de H. Alphonsus zegt, dat 'bijna al de driften en ongeregelde begeerten, die ons hart bestrijden, hunnen oorsprong nemen in de vrijheid die men aan zijne oogen geeft'."

Tekst: medewerker Begijnhofmuseum

Foto: Ludo Verhoeven

Turnhoutse Route voor Archief en Musea

Gegevens:

Datering: 19de-20ste eeuw
Materiaal: glas, karton, hout, stof en papier
Afmetingen: 11,3cm (b), 11,5cm (h), 9,3cm (d)

Inventaris:

Beggakamer, Begijnhofmuseum - TRAM 41
Begijnhof 56, B-2300 Turnhout

Bibliografie:

Statuten en gebruiken van het begijnhof te Turnhout. Mechelen, S. Franciscus Drukkerij, 1931.
Claes J., Claes A., Vincke K. Sanctus. *Meer dan 500 heiligen herkennen*. Leuven, Davidsfonds, 2002.
De Ridder J. *'t Zijn al geen heiligen die grote Patemosters dragen*.
Kleding van vrouwelijke religieuzen in de 19de en 20de eeuw in België. Brugge, Uitgeverij Luc Vanhaecke, 2002.

Het object van de maand is een initiatief van TRAM 41. De objectfiche van dit of van een ander object kan steeds geraadpleegd worden op onze website (www.tram41.be, doorklikken naar Object van de Maand) Op deze website vindt u ook meer informatie over TRAM 41 en zijn verschillende componenten.

Contact: TRAM 41 - Stadhuis, Grote Markt 1, B - 2300 Turnhout
Tel: + 32 14 44 33 98 • tram41@turnhout.be • www.tram41.be

v.u.: Francis Stijnen, Tielendijk 53, 2300 Turnhout, +32 14 44 33 11

Turnhoutse
Route Archief & Musea

Met steun van de
Vlaamse overheid

